

ez az országos jelentőségű munka a sajtóban és a hírközlő szervezetek programjában szerepeljen, annak érdekében, hogy a társadalom minél szélesebb rétegei, csakúgy mint a megfelelő hatóságok tájékoztatást kapjanak és e fontos akciót hathatósan támogatassák.

A temető és a temetőben lévő értékes emlékek védelme nemcsak szükséges, hanem sürgős is. Amiről eddig beszéltünk, csak az első lépés, a védelem módszeres előkészítése. A másik döntő lépés, a védelem megvalósítása ettől függ. Közben azonban állandó veszély fenyegeti azokat az objektumokat és együtteseket, amelyeket védeni, megőrizni kívánunk. Ezért nem késlekedhetünk, hanem minél hamarabb meg kell indítanunk a tényleges munkát, amely kultúrpolitikánk egyik fő céljának: a szakintézmények és a társadalom tudatos összefogásának próbaköve lehet.

Dr. Entz Géza

Szentistványi Gyuláné felszólalása

Engedjék meg, hogy a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, annak Elnöksége nevében tisztelettel köszöntsem a Konferencia résztvevőit, köszöntsem kedves vendéglátóinkat és a jubileumát ünneplő Kaposvár városát. Köszöntsem azokat a társadalmi munkásokat, akiknek műemlékvédelmi tevékenységéről itt a mai rendkívül érdekfeszítő előadások során már több szót hallottunk.

A Hazafias Népfront és a műemlékvédelem kapcsolata nem újkeletű. A spontánul kialakult műemléki albizottságokat a Hazafias Népfront kezdettől fogva olyan társadalmi szervezeteknek tekintette, melyek mozgalmunk célkitűzéseinek megvalósítását szolgálják.

1959. márciusában ült össze Budapesten a Hazafias Népfront székházában első ízben a műemléki albizottságok országos értekezlete. Azóta is valamennyi országos értekezlet egyetértő támogatásunkkal végezte nemes hivatását és adott eligazítást a műemlékvédelem társadalmi munkásainak.

A műemlékek, mint hazánk múltjának jellegzetes és pótolhatatlan emlékei alkalmasak a haza iránti szeretet, ragaszkodás és megbecsülés felkeltésére és fejlesztésére, s ezért a műemlék-

védelem nem hiányozhat a Hazafias Népfront mozgalom tevékenységi területéről.

A Honismereti Bizottság, mint a Hazafias Népfront Országos Elnökségének koordinációs társadalmi bizottsága tágabb keretben ugyanazt végzi, mint a műemléki albizottságok, amikor a szocialista nemzeti tudat, a szocialista hazafiság és a proletár nemzetközség fejlesztését és elmélyítését, a szülőföldhöz, a lakóhelyhez, a nemzethez-hazához kötődés további erősítését és a honismereti mozgalom országos összefogását vállalta magára.

Vagyis a honismereti mozgalmon belül a műemlékvédelmi és a társadalmi tevékenységet olyan fontos területnek tekintjük, melynek kialakulása és kifejlődése a honismereti mozgalmon belül időbelileg is legkorábban és példamutató módon ment végbe.

A szülőhely, lakóhely szeretete, a jó értelemben vett lokálpatriotizmus természetes része az emberek érzésvilágának, s ennek alakításában a történelmi múlt emlékei és a jelen eredményei jelentős helyet foglalnak el. A történelmi múlt emlékeinek fontos alkotóeleme, mellyel erősíteni lehet a szocialista hazához való kötődést.

Amikor a Hazafias Népfront mozgalom a szocialista nemzeti egység erősítésének ápolását vállalta magára, akkor lényegében azoknak az elveknek megfelelően cselekszik, melyek kimondják, hogy a hazafiság magába foglal minden igaz értéket, amelyet évszázadok során a magyar nép teremtett, de nyilvánvaló, az is, hogy nem táplálkozhat kizárólag a múlt forrásaiból.

A műemlékvédelem a történelmi múlt emlékeinek megmentésével, hasznosításával, megismertetésével és bemutatásával elősegíti a szocialista hazafiság tudatának formálását. Ennek a szép és nemes feladatnak teljesítésében jelentős szerepük van a műemlékvédelem társadalmi szerveinek.

Az értelezetlen elhangzott előadásokból kitűnt, hogy az elkövetkezendő időknek is megvannak a lényeges műemlékvédelmi-társadalmi feladatai. A Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága részt vállalt e feladatok megoldásában. A keretében folyó helytörténeti kutató- és gyűjtő tevékenység: nemzeti és forradalmi emlékhelyek, szocialista alkotások megbecsülésének, továbbá nemzeti nagyjaink emlékezete méltó ápolásának ösztönzése és az ezzel kapcsolatos kulturális megmozdulások támogatása; a természeti, történelmi, művészeti értékek, műemlékek, néprajzi és egyéb nevezetességek népszerűsítése, védelmének segítése, valamint ezekhez kapcsolódóan a honismereti ország-

járás továbbfejlesztésének támogatása a Honismereti Bizottság munkatervének lényeges célkitűzései és ezek a tartalmi munka szempontjából meghatározóak. — Ezen belül külön is kiemelem a Magyar Nemzeti Sirkert (a Kerepesi temető) kialakításának, a Pusztazeri Nemzeti Emlékpark létesítésének csak közös erőfeszítéssel megoldható témáját.

A Honismereti Bizottság munkaterve részeként elkészítette a műemlékvédelmi feladattervét is. Ebben is megtalálhatók a temetők és a temetőkben lévő művészeti emlékek megmentése, melyben a múzeumi és műemléki szakigazgatási és tudományos szervek közvetlen irányítása mellett a helyi honismereti és helytörténeti körök és a műemléki albizottságok alkotó kezdeményezése, aktív részvétele a célkitűzésük teljesítésének elengedhetetlen feltétele.

A népi építészet értékes alkotásai megmentésének társadalmi támogatása szerepel műemlékvédelmi feladattervünkben. Követendőnek tartjuk az olyan kezdeményezéseket, ahol mint pl. a Veszprém megyei Sáskán, a honismereti szakkör céljaira a helyi tanács, a termelészövetkezet és az OMF támogatásával és jelentős társadalmi munkával kerül megmentésre és hasznosításra egy értékes lakóház. De más példákat is felsorolhatnánk.

Véleményünk szerint a továbbfejlődést elősegíthetné, ha a Honismereti Mozgalom helyi szerveit és vezetőit az eddiginél fokozottabban bevonnánk a műemlékvédelmi társadalmi munkába, lehetővé téve azt is, hogy a szakkörök vezetői a bizottságokban is képviselőt nyerjenek. Itt elhangzottak hasznos javaslatok olyan vonatkozásban, hogy a honismereti munkaközösségen belül a műemlékvédelmi munkát hogy lehet még teljesebbé tenni, ezek a javaslatok nyilván megfontolás tárgyát kell hogy képezzék országos testületi üléseken, ugyanakkor javaslatot is előterjesztenék, hogy a honismereti körök kapcsolódjanak bele a tanácsi bizottságok munkájába.

Ahol erre igény és lehetőség kínálkozik, helyes, ha a helyi honismereti szakköröket igénybe veszik a műemléki figyelő és jelentő szolgálat megszervezésénél, a műemlékek helyszíni társadalmi felügyeleténél is. Úgy gondolom arra is szükség lenne, hogy a honismereti mozgalom legaktívabb tagjainak a műemléki albizottságok országos értekezleteien szervezett formában történő részvételét közös erővel biztosítsuk.

Támogatni kell minden olyan kezdeményezést, mely lehetőséget nyújt a műemlékek megismertetésére, megszerettetésére, ezek között is elsősorban a műemléki kirándulások, séták, szervezett vetélkedők megszervezését.

Az ifjúság bevonása a műemlékvédelmi, honismereti társadalmi munkába a továbbfejlődés rendkívül fontos követelménye és úgy gondolom, hogy ehhez számos lehetőség mutatkozik a Kommunista Ifjúsági Szövetség útján.

Az Egerben évente megrendezésre kerülő Műemlékvédelmi Egyetemet tervszerűbben kell felhasználni a műemlék és honismereti aktívák legjobbjainak képzésére és továbbképzésére, és támogatni kell azokat a helyi kezdeményezéseket, melyekkel ösztöndíj létesítése útján a tanácsi és egyéb szervek ennek előfeltételeit megteremtik.

Kívánatos, hogy a Honismereti Híradóban és a helyi szervek által kiadott ilyen jellegű egyéb kiadványokban teret biztosítsunk a műemléki gondolat ápolásának.

Tisztelt Konferencia!

Az 1960-ban megindult és azóta kiterjedélyesedett Honismereti Mozgalom — valamennyien ismerjük a különböző kiadványokból, publikációkból, az életnek tényeiből — sajátos módon képes összekötni a haladó múltat a jelennel és így lényegében forrását képezi a helyes történelemszemlélet elterjesztésének, s képes arra, hogy a műemlékvédelem társadalmi bázisát az eddigiekhez képest tovább szélesítse.

A magyar műemlékvédelemben komoly hagyományai vannak a társadalmi bázis megbecsülésének és tudatos felhasználásának. Ennek az eredményes módszernek a kibontakozásához, a műemlékvédelem közüggé tételéhez, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a Honismereti Bizottság a jövőben még fokozottabban kíván hozzájárulni. S bizonyos vagyok abban, hogy ez a konferencia is hozzásegít ahhoz, hogy valóban közügy legyen a műemlékvédelem az eddigieknél még nagyobb mértékben.